İSLÂM TARİHİNDEN YAPRAKLAR (19)

(...dünden devam)

Ahlak hastalıklarına karşı uyar□ma

Ma'siyetin cezası: Hz. Alî şöyle demiş: "Ma'siyetin cezası ibadette gevşeklik; geçim darlığı, lezzet eksikliği (bir şeyden lezzet alamama yani huzursuzluk).” Kendisine: "Lezzet eksikliği ne demektir?" diye soruldu. Dedi ki: "Helâl bir isteğine kavuşunca mutlaka onun sevinç ve lezzetini azaltacak bir olayın olmasıdır." (Süyûtî, Târî□u'l-□ulefa, s. 204) Bununla beraber günaha karşı uyarıdan geri durmamak gerekir.

Hz. Alî, günahı bırakmaya teşvik babında şöyle demiş: "Aşî-retsiz (adamsız) izzet isteyen, nesilsiz çokluk isteyen, malsız zenginlik isteyen kimse günah zilletinden ibadet ve taat izzetine dönmelidir!" (Ya'kubî, Târî□: 2/206)

Ve buyurmuş: "Mekârimi (güzel ve yüksek ahlâkı) arzu ediyorsan mehârimden (yasaklardan) kaçın!" (Menhecu Aliyyin fi'd-da'veti ilallah, s. 307, Sec'u'l-hamam fî Hukmi'l-İmam'dan nakil, s. 57)

a- Tul-i emel, nefse uyma

Mü’minlerin Emîri Kûfe minberinde yaptığı bir konuşmada Allah’a ham-d-ü senadan sonra şöyle dedi: “Ey insanlar, sizin için en çok korktuğum şey, uzun arzu ve nefsin keyfine uymaktır. Tûl-i emel (Uzun arzu) insana âhireti unutturur. Keyfe uymak da Hak yolundan uzaklaştırır. İyi biliniz ki dünya sırtını dönmüş gidiyor, âhiret ise önünüzdedir. Her birinin oğulları vardır. Siz dünya oğulları değil, âhiret oğulları olmaya çalışınız. Çünkü bugün hesap günü değil, çalışma günüdür. Yarın da çalışma günü değil, hesap günüdür.” (Hilyetu’l-Evliya: 1/76; Sıfatu’s-Safve: 1/321)

b- Riya:

Hz. Alî, en kötü huylardan biri olan riya (gösteriş) hakkında şöyle demiştir: “Gösteriş için hiçbir hayır yapma. Ve utandığın için de hayrı bırakma.” (Edebu’d-dunya ve’d-dîn, s. 110)

Hz. Alî: “Mürâînin (riyâkârın) üç belirtisi vardır: Yalnız başına olduğu zaman ibadette tembelleşir, övüldüğü zaman ibadetini artırır; kötülendiği, kınandığı zaman eylemi azaltır.” Demiştir (Zehebî, el-Kebair, s. 145; Feraidu’l-Kelâm, s. 338).

Riyanın gizli şirk sayıldığına dair dini kanıtlar vardır. Allah’ın Elçisi (sav): *“Sizin için en çok korktuğum şey, küçük şirktir”*
buyurmuştur.
“Ya Resulallah, küçük şirk nedir:”
diye soranlara:
“Riyadır. Yüce Allah kıyamet gününde insanları yaptıklarına göre ödüllendireceği veya çezalandıracağı zaman buyurur ki: ‘Siz dünyada eylemlerinizi göstermek istediğiniz kimselere gidiniz. Bakınız bakalım onlar size bir ödül verebilecekler mi?’”
(İbn Hanbel, Müsned: 5/428-429)

Şeddad bn Evs de: “Biz Allah’ın Elçisi zamanında riyayı küçük şirk sayardık” demiştir (Hâkim, Müstedrek: 4/329).

Hz. Alî, insanın iradesine ve niyetine ilişkin gönül hastalıklarına karşı uyarmış ve insanları Allah’a itaate ve yalnız Allah rızası için hareket etmeğe teşvik etmiştir. Bu konuda demiştir ki: “Eylemsiz sözün bir değeri yoktur. Niyyete dayanmayan eylemin de bir değeri yoktur. Sünnete uymayan niyyetin de bir değeri yoktur.” (Âcurî, eş-Şerîat: 2/638)

(devamı yarın..)